

NAŠA MALINOVÁ

Noviny občanov obce Malinová

V. ročník

Číslo 2/2024

POSTUPNE PLNÍME, ČO SME NAPLÁNOVALI

Vážení občania, milí Malinovčania!

Opäť sa vám cestou obecných novín prihovám, aby som vás poinformoval čím žije naša dedina, čo sa udialo nové, čo riešia poslanci a pracovníci obecného úradu. Polovica roka je síce už za nami, ale až na ostatnom zasadnutí, v závere júna, zastupiteľstvo schválilo záverečný účet obce za minulý rok. Môžem vysloviť spokojnosť, pretože bilancia hospodárenia v našej obci dopadla opäť dobre. Výsledkom je prebytok vyše 30 tisíc eur, ktorý prechádza do rezervného fondu a bude k dispozícii pri neočakávaných výdavkoch v tomto roku.

V tejto súvislosti musím vyzdvihnúť, že záverečný účet poslanci schválili bez vážnejších pripomienok a k účtovníctvu nemala výhrady ani hlavná kontrolorka obce Ing. Anežka Košťálová. A to mala v minulom roku na starosti dlhodobá účtovníčka a ekonómka Edita Priehodová. Chcel by som jej poďakovať za jej prácu a zaželať veľa zdravia. Na jej miesto v tomto roku nastúpila mladá účtovníčka Patrícia Čavovská. Jej prvé kroky v tejto funkcii ukazujú, že bude dobrou náhradou.

Ale život v obci sa nemôže zastaviť ani na chvíľu a my musíme pokračovať v realizácii niektorých začatých projektoch a riešiť problémy, ktoré prináša život. Napríklad už dlhšie sme hľadali možnosti na rekonštrukciu spŕch na futbalovom ihrisku, ktoré už boli v zlom, takmer dezolátnom stave, najmä obloženie stien. Už budú v poriadku, využili sme na to dotáciu niečo vyše 2 200 eur, ktorú nám pridelila vláda na svojom výjazdovom zasadnutí v našom regióne. Okrem toho sme dostali aj ďalších 7 000 eur, ktoré použijeme na dobudovanie verejného osvetlenia v časti obce Kopanice. Nádejne to vyzerať aj s obnovou našej obradnej miestnosti. Podali sme aj opäť žiadosť na základe výzvy Ministerstva financií SR na riešenie individuálnych potrieb obcí. Je to už tretí pokus. Verím, že nám peniaze ministerstvo konečne schváli. Žiadame na tento účel dotáciu 15 tisíc eur. Žiadosť sme podali aj do nadácie COOP Jednota, ktorá vyčlenila peniaze na výstavbu detských ihrísk, oddychových zón, ale tam sme neuspeli. Na druhej strane musíme poďakovať Správe ciest, ktorá na základe našej žiadosti konečne, opravila a vymenila viaceré zvodidlá na prístupovej ceste do našej obce z Nitrianskeho Pravna, ktoré už boli vo veľmi zlom stave. A som tiež veľmi rád, že sa nám podarilo vybudovať lapač lôpt, ktoré zvýšia bezpečnosť detí na ihrisku počas futbalových zápasov a tréningoch futbalistov. Toto športovisko, je totiž stále viac využívané celými rodinami.

V týchto dňoch však hľadáme aj možnosti ako vyriešiť výmenu, alebo zmodernizovanie autobusovej zastávky v obci a urobiť aspoň projektovú dokumentáciu na vybudovanie autobusovej zastávky v blízkosti časti obci Pri háji. Peniaze na to by mal

poskytnúť Trenčiansky samosprávny kraj. Tiež by mal zafinancovať aj rekonštrukciu amfiteátra na futbalovom ihrisku. Terajšie javisko, kde často vystupujú aj rôzni hudobníci, či iní umelci, už nevyhovuje. V štádiu vrcholiacej prípravy je aj projektová dokumentácia na vybudovanie chodníka na vjazde do jej centra, ktorá je potrebná k stavebnému povoleniu. Vo vrcholnej fáze sú aj projekty na rekonštrukcie komunikácií, pred obecným úradom, cesty okolo kostola smerom na cintorín, a vybudovanie prístupovej cesty k časti Kopanice. Pokračujú aj kroky k vybudovaniu multifunkčného ihriska pri novej bytovke a črtajú sa nám aj viaceré nové projekty, o ktorých budeme ešte informovať verejnosť.

Teraz však už máme leto, čas prázdnin a dovolení. Chcem všetkým občanom popriať, aby si dostatočne oddýchli a načerpali nové sily. Aj počas nasledujúcich dvoch mesiacov pripravujeme rôzne podujatia vrátane Dňa obce, na ktoré všetkých srdečne pozývam.

Váš starosta Juraj Stiffel

DOJÍMAVÁ ROZLÚČKA

Skutočne dojímavé bolo rozlúčenie sa dvanástich predškolákov v Materskej škole Malinová, ktorí od septembra už začnú chodiť do „veľkej“ školy. Prítomní boli aj ich rodičia, pre ktorých si deti pripravili pekný program. V ňom presvedčili, že sa do školy tešia a každý budúci školák zložil aj sľub „veľkej ceruzky“, že sa bude usilovne učiť, čítať, písať aj počítať, aby rodičom robil radosť. Prihovorila sa im riaditeľka škôlky Dagmar Dudášová, ktorá im zažela veľa úspechov a samé dobré známky a poďakovala im, že boli dobrými škôlkarmi. Pripojil sa aj starosta Juraj Stiffel a potom každému predškolákovi odovzdal malý darček, ktorý im bude pripomínať krásne chvíle strávené v materskej škole.

Dvakrát sme tomto roku mali možnosť využiť svoje volebné právo a dať svoj hlas politikom, ktorým najviac dôverujeme. Výsledky v rámci celej republiky sú dostatočne známe, ale ako sme volili v našej obci...?

Najskôr, začiatkom apríla v druhom kole sme volili prezidenta Slovenskej republiky. Predsedníčkou sedemčlennej okrskovej komisie v Malinovej bola Mgr. Laura Štefíková. Podľa zápisnice bolo vo voľčiskom zozname zapísaných 806 voličov. K volebnej urne prišlo 548 voličov, čo je veľká, takmer 68-percentná účasť. Najviac hlasov u nás získal, tak ako v celoštátnom ponímaní, Peter Pellegrini, celkom 344. Druhého kandidáta Ivana Korčoka volilo 201 voličov. Tri hlasy neboli platné.

AKO SME VOLILI

Vo voľbách do Európskeho parlamentu, ktoré sa uskutočnili 8. júna bolo v zoznamoch zapísaných 812 voličov. Účasť bola oveľa nižšia, ako v prezidentských voľbách a dosiahla niečo o málo viac než 35 percent. Predsedníčkou okrskovej komisie bola tentoraz Ing. Alena Grossová. Občania volili strany, ktoré ponúkali každá svojich 15 kandidátov. Z nich mohli voliči dať dvom kandidátom prednostné hlasy. Najviac hlasov, podľa zápisnice o priebehu a výsledku vo voľbách, získala u nás strana Smer SSD, ktorej kandidátov podporilo dovedna 89 voličov. Na druhom mieste skončilo Progressívne Slovensko s počtom hlasov 52 a na treťom mieste bola Republika so ziskom 48 hlasov. Hlas sociálna demokracia získala dôveru 36 voličov. Ostatné politické subjekty zaznamenali v Malinovej minimálnu podporu a osem strán, z 24 kandidujúcich, nepodporil u nás nikto. Priebeh oboch volieb bol pokojný, bez mimoriadnych udalostí.

Pavol Remiáš

Všetci sa potom podpísali do pamätnej knihy. Nezabudli sa aj oni kvietkom poďakovať a rozlúčiť sa so svojimi učiteľkami aj tetami kuchárkami.

Text a foto: (pre)

ROK 2024 - ROK OKRÚHLÝCH VÝROČÍ

V tomto roku si v našej obci pripomíname viaceré významné okrúhle výročia a udalosti. Prinášame ich prehľad, aj dátum kedy sa k nim uskutočnia samostatné podujatia.

► **675 rokov I. písomnej zmienky o obci Malinová.** V písomných prameňoch sa po prvýkrát spomína obec Czach v roku 1339. Vznikla na mieste pôvodnej obce Požeha. **Výročie obce si pripomenieme na oslavách Dňa obce Malinová 31. augusta 2024.**

► **100. výročie založenia Dobrovoľného hasičského zboru.** Zakladajúca schôdza sa konala 24. 8. 1924, hasičským veliteľom bol ustanovený Richard Zeisel /učiteľ/. Zbor dostal „striekací dom“ (strechu na štyroch stĺpoch pokrytú škridlou), prenosnú striekačku, hadice, háky a savice. **Oslavy 100. výročia založenia DHZ sa uskutočnia 24. 8. 2024.**

► **80. výročie Slovenského národného povstania.** V čase SNP bolo aktívnych z Malinovej vyše 100 partizánov, ktorí sa stali jadrom nemeckého partizánskeho oddielu Ernesta Thälmana v rámci Hornonitrianskej partizánskej brigáde. **Oslavy SNP sa uskutočnia 29. augusta 2024.**

► **155. výročie postavenia mariánskej kaplnky.** V roku 1869 bola postavená na ľavom behu miestneho potoka. V jej veži sa nachádzali dva zvony.

► **130. výročie postavenia Kostola Božského srdca Ježišovho.** Kostol bol postavený v roku 1894 s novogotickými a novoklasicistickými prvkami. V obci od 14. stor. stál gotický kostol zasvätený sv. Kataríne na miestnom cintoríne, kde dnes stojí dom smútku.

► **95. výročie založenia Zväzu proletárskych bezvercov.** V roku 1924 mal pri založení 100 členov, združoval pokrokovú zmýšľajúcich občanov a celé, rodiny tzv. „voľnomyšlienkárov“. Vykonával aj občianske obrady.

► **65. výročie postavenia Pomníka padlým v SNP.** Počas II. svetovej vojny a v SNP zahynulo 24 občanov Malinovej. V roku 1954 na ich počesť bol postavený pomník socha partizána vracajúceho sa z boja. Je dielom akademického sochára Vojtecha Ihrského. Je národnou kultúrnou pamiatkou.

► **40. výročie Fašiangov.** V roku 1984 sa konal prvý organizovaný fašiangový sprievod masiek po obci. Vedúcim bol Erich Krebs.

► **35. výročie založenia Klubu dôchodcov.** Dňa 24. augusta 1989 sa uskutočnilo prvé zasadnutie Klubu dôchodcov za účasti 81 členov. Prvým predsedom bol Jozef Mlíkvy.

► **30. výročie I. stretnutia rodákov v Malinovej.** V dňoch 11. a 12. júna 1994 sa uskutočnilo prvé stretnutie rodákov, ktorí opustili našu obec a usídlili sa v Nemecku a v Amerike. Zorganizoval ho Spolok karpatských Nemcov.

-ib-

SPÁJAJÚ NÁS OSUDY... HAUERLAND

V apríli sa členovia Spolku karpatských Nemcov z obcí Malinová, Kľačno a Nitrianske Pravno spoločne zúčastnili na predstavení inscenácie Hauerland v Divadle J. G. Tajovského vo Zvolene, ktorú napísal Peter Palik. Do deja nás vtiahli životné príbehy a vzťahy ľudí na našom území teda Hauerlandu v rokoch 1933 až 1946. Ohlasy, ktoré sa šíрили medzi divákmi od premiéry nás natoľko zaujali, že sme sa rozhodli navštíviť divadlo aj my. Divadelné stvárnenie naplnilo naše očakávanie. Zmiešané emócie sme prežívali každý jednotlivo. Ale počas predstavenia sme doslova zažívali vrátenie sa v čase so zatajeným dychom. Vefakrát aj so slzami v očiach. Je to už niekoľko desiatok rokov kedy sa dej inscenácie odohrával a väčšina z nás to prežívala ako živé spomienky z rozprávania rodičov, blízkych, priateľov, susedov. Niekoľko málo informácií vieme z kníh a veľa je zabudnuté. Ale nedá sa úplne zabudnúť...

Slovensko prezentované ako domov karpatských Nemcov, kde žili niekoľko storočí a ktorý museli nedobrovoľne a často násilne

opustiť. Počas 100 minút sme zažili bežný život na gazdovskom dvore, diskusie v malej krčme, mobilizáciu, židovský obchod, arizáciu, transport aj oslobodenie a koniec vojny... Tvorcovia sledom udalostí v predstavení aj takýmto spôsobom vyzývajú verejnosť k diskusii na konkrétne témy tej doby. Nás to zastihlo len čo sme vyšli z divadla. Zážitok bol taký silný, že sme sa večer na krásnom zvolenskom námestí potrebovali trochu nadýchnuť, ticho predýchať a až potom v skupinkách aj diskutovať. V hľadisku nás prekvapilo pomerne veľa dospievajúcich študentov. Či už predstavenie Hauerland patrí do tém v škole na dejepise, alebo to bol ich osobný záujem, tešilo nás, že sú tam. Cesta domov autobusom ubehla rýchlo a v tichu. Naše myšlienky boli ešte pri niektorých z postáv v divadle... Ďakujeme organizácii spolku, že nám pomohli uhradiť náklady na dopravu, že sme mohli sledovať všetko čo sa vtedy dialo. Našťastie len z pohodlia sedadiel v divadle, nie ako návrat v čase...

M. Luprichová

PAMÄTNÝ ZÁPIS

Život je krásny, keď jubileum človeka sa spája s pravdou ľudí, keď sa žije život tak, ako sa patrí, vtedy sa znásobuje radosť...

Tieto slová boli venované dvom významným osobnostiam našej obce pri príležitosti slávnostného prijatia starostom obce Malinová a zápisu do Pamätnej knihy obce, Ladislava Richtera, ktorý sa dožil

životného jubilea 75 rokov a Petra Benka pri príležitosti okrúhlych 70 rokov. V obradnej miestnosti boli prítomní aj ich blízki príbuzní. Obaja jubilanti zanechali hlbokú brázdú v živote našej obce nielen svojim príkladným životom, ale predovšetkým tvrdou prácou, angažovanosťou a ochotou pomáhať ľuďom okolo seba, robiť ich život šťastnejším a plnším. Verejná a občianska angažovanosť a urobiť niečo navyše, je vzácnu vlastnosťou ľudí, ktorí sú ochotní obetovať svoj čas, sily i vlastné pohodlie pre iných, pre svoju komunitu, spoločnosť. K takýmto ľuďom, naši jubilanti nepochybné patria, tak ich všetci poznáme. Starosta obce im na znak vďaky, úcty a obdivu udelil Pamätnú plaketu.

V mene Zboru pre občianske záležitosti pri Obecnom úrade v Malinovej želáme obom jubilantom pevné zdravie a ešte veľa spokojných a šťastných rokov v kruhu svojich najbližších a priateľov.

-ib-

MÁJOVÝ STROM A VÝSTAVA

V predvečer sviatku 1. mája sme ako každý rok postavili v parčíku pri Partizánskom dome májový strom. Dva dni predtým musela ísť partia chlapov vybrať v háji ten správny, poriadne vysoký smrek. Lenže málokto vie, že sa stala pri tom malá nehoda. Pri páde spíleného stromu sa odlomil vrcholec. Dopraviť ho do centra obce opäť pomohol so svojim traktorom a závesom Štefan Šemrinec aj v takomto stave. Po ošúpaní kôry bolo treba vrcholec upevniť pomocou novodurovej rúrky. Keď ho potom členky Únie žien Slovenska (ÚŽS) s deťmi z materskej školy na druhý deň ozdobili farebnými stužkami, zakryli aj „implantát“ takže nikto nezbadal, že májový strom mal nehodu...

Prišli sa pozrieť nielen ľudia z našej obce, ale aj zo širšieho okolia, aby sledovali zaujímavé divadlo, ktoré nevidia vo svojich obciach, kde stavajú máj pomocou žeriavu. U nás je to tradične ručne. Na začiatku sa k aktérom aj divákovi prihovoril starosta Juraj Stiffel. Upozornil, aby sa ľudia a najmä deti pod zdvíhajúcim sa stromom nepohybovali. Predsa len nebolo isté, či sa kmeň opäť nezlomí. Ale každoročný „riaditeľ“ stavania mája Ľudovít Harbut umne dirigoval asi dvadsiatku chlapov, ktorí sa chopili „bajlákov“, hasičských špicov a hákov a všetko dopadlo dobre. Pridal sa aj starosta. Skupina členiek ÚŽS mávala pri tom farebnými mávatkami a povzbudzovala. Keď sa už máj týčil vo výške, starosta sa poďakoval všetkým, ktorí priložili ruky k dielu. Dobrovoľným hasičom, športovcom, turistom, aj ďalším, ktorí každoročne pomáhajú pri stavaní májového stromu. Potom si všetci, vrátane divákov, zaslúžili malé občerstvenie...

Ale ešte pred stavaním mája, v sále Partizánskeho domu otvorili netradičnú výstavu fotografií z podujatí v obci od roku 2006. Na paneloch bolo približne 200 snímok, ktoré poskytli Pavol Remiaš, Mária Luprichová a ďalší občania. Nechýbala ani tradičná výstavka ručných prác, ktoré si návštevníci mohli aj zakúpiť. Vystavovali Patrícia Čavojská, Peter Čavojský, Jarmila Richterová, Daniela Hegedúšová, Jozefína Špilajová, Renáta Brídová a Pavol Harbut.

Text a foto: (pre)

SPOMIENKOVÝ VÝLET

Naša základná organizácia SZPB nedávno zorganizovala spomienkové podujatie pre členov Základnej organizácia SZPB pri Hornonitrianskych baniach Prievidza (HBP). Členovia tejto organizácie prišli do Malinovej objavovať jej minulosť a dopriať si aktívny oddych v lone prekrásnej prírody.

Najsťôr si uctili pamiatku padlých a položili veniec k Pomníku padlých v SNP. „Zaujímavosťou je, že podstavec pod sochu zhotovili odbojári a bývalí partizáni. Ďalšou je „Partizánsky dom“, ktorý už v roku 1946 začali stavať a od roku 1948 až dodnes slúži ako kultúrny stánok. Obec Malinová bola jedna z tých obcí v okrese Prievidza, ktorá hromadne nastúpila do boja proti fašistom, bolo to okolo 120 mužov, ktorí sa sformovali do partizánskeho oddielu Ernsta Thälmana. Svedkom odbojovej činnosti je aj partizánsky bunker pod Magurou, ktorý bol obnovený v roku 2001 a zrekonštruovaný v roku 2018“, povedal po privítaní Peter Benko, predseda ZO SZPB Malinová.

Poznávacia cesta pokračovala po náučnom chodníku, ktorým ich previedol Peter Čavojský. Pripomenul, že v tomto roku obec oslavuje 685. výročie I. písomnej zmienky o obci. V prvej polovici 14. storočia sa už v existujúcej slovanskej osade Požeha usídlili nemeckí kolonisti, ktorí sem prišli ryžovať zlato. Obec sa nazývala až do konca druhej svetovej vojny Cach, po oslobodení sa premenovala na Malinovú na počesť maršala Malinovského, ktorého vojská ju oslobodili. Po trase spoznávali faunu a flóru, stará povest im priblížila dávnu minulosť a život baníkov a obyvateľov.

Mnohí po prvýkrát mali možnosť vidieť kamenné moria tzv. „Roboty“, ktoré sú pozostatkami ryžovania zlata.

Po tejto prechádzke sa usadili v priestoroch strelnice, kde im bratia Jozef a Andrej Špilajovci, ktorí sa venujú získavaniu faktov a dokumentov z odboja a vojny na hornej Nitre, inštalovali malú výstavu historických artefaktov a pútavým rozprávaním priblížili činnosť partizánskeho oddielu Ernsta Thälmana i okolitých dedín. Na záver si niektorí aj zašportovali, vyskúšali si streľbu zo vzduchovky, opekali na ohnisku a v družnej debata, plní zážitkov a nových informácií ukončili krásny a slnečný deň v Malinovej.

ZO SZPB pri HBP v zastúpení jej predsedníčky Olgy Kováčovej, vyslovuje srdečné poďakovanie členom SZPB z Malinovej za ich ústretovosť a pomoc pri zorganizovaní tak krásneho a poučného spomienkového výletu, ktorý je veľkou inšpiráciou pre ďalšiu činnosť a spoznávanie historických miest po ďalších obciach Hornej Nitry.

Irena Balážová
Foto: P. Remiaš

OSOBNOSTI MALINOVEJ - IGNÁC GRESCHNER

rodák z Malinovej, funkcionár KSČ a verejný činiteľ

4. 9. 1931 - 24. 5. 2014

V máji tohto roku to bolo desať rokov od úmrtia nášho rodáka Ignáca Greschnera. Zaujímavé postavy a rodáka z obce, na ktorú sa tak trochu zabudlo. Narodil sa v Malinovej (vtedy Cach), prežil v nej celý život a vo veku 83 rokov zomrel. Pochovaný je na miestnom cintoríne. Človek, ktorý niekoľko desiatok rokov žil s nami, svojou prácou a činnosťou ovplyvňoval život našej dediny. Zmienku o jeho živote, práci a činnosti však nenájdeme takmer žiadnu. Sú to len zlomkové informácie o jeho pôsobení, či už v kronike obce Malinová, alebo v monografii, ktorá vyšla v roku 2009.

Narodil sa v robotníckej rodine ako jediný syn. Jeho otec Michal pracoval dlhé roky v tehelni v Nitrianskom Pravne. Po vypuknutí II. svetovej vojny sa zapojil do protifašistického odboja a stal sa partizánom oddielu E. Thälmana. Na toto obdobie si dobre pamätal aj Ignác. Mal vtedy len 13 rokov, otec občas zišiel z hory domov, i keď to bolo veľmi nebezpečné, lebo v obci boli nemeckí vojaci. Vojnové utrpenie sa podpísalo aj na jeho živote. Bolo to 6. novembra 1944, keď sa vracal z paše domov s kozou a pri ich dome bola stráž nemeckej domobrany. Museli sa s matkou ihneď zbrať a ráno s ďalšími rodinami ich hnali pešo na železničnú stanicu do Nitrianskeho Pravna. V dobytých vagónoch čakali celý deň na ďalšie rodiny z okolitých obcí. V transporte do koncentračného tábora Osvienčim strávil 5 dní bez jedla, vody a hygieny. Keď vlak dorazil do tábora Halle nad Sallou, svitla im nádej, keď

sa za nich prihovarila učiteľka z Kľačna a presvedčila vedenie tábora, že ženy a deti sú nemeckej národnosti a nebojovali proti nemeckej armáde. Dovolili im kontaktovať príbuzných a známych v Nemecku a Protektoráte Čechy a Morava, aby si ich vyžiadali na práce. Ignác s matkou sa dostal k tete do Jičína a do konca vojny tvrdo pracovali v továrni na výrobu vojenských súčiastok. Po oslobodení sa šťastne vrátili domov.

Vyučil sa za mäsiara, ale spočiatku pracoval v podniku Pozemné stavby, ťahal silá, nejaký čas pracoval na majetkoch v maštaliach. Tu zakúsil ťažkú fortieľnu prácu, ktorú si vážil po celý život. Potom sa vrátil k svojmu remeslu, keď sa zamestnal v spotrebnom družstve Jednota Prievidza. Mal tam svoju výrobu, bol známy ako špecialista na mäsové výrobky, hlavne tlačienky, klobásy a pod. Zásoboval banické jarmoky, robieval po celej dedine zabíjačky, bol vyhľadávaný pre svoju zručnosť a profesionalitu.

Brána k verejnej a politickej činnosti sa mu otvárala už počas detstva. V procese budovania novej povojnovej spoločnosti si našiel svoje uplatnenie a vo viere v nový a lepší život sa aktívne zapojil i do verejného života v našej obci najskôr ako predseda Československého zväzu mládeže, ktorý nadviazal na svoju činnosť pred vojny. V 60-tych rokoch stál na čele Miestnej odbočky československo-sovietskeho priateľstva a bol dlhoročným predsedom Dozorného výboru spotrebného družstva Jednota. Neskôr ako poslanec a predseda komunistickej strany. Nikdy však nezabudol na svoj pôvod a snažil sa konať tak, aby pomohol každému, kto pomoc potreboval. Čestnosť je vzácna vlastnosť a tú nikdy za nijakých okolností, doby, či spoločenskej zmeny nestratil. Bol oddaný svojej rodine, s manželkou vychoval tri deti a robil všetko pre ich dobro. Bol človek pracovitý, usilovný s pevnými zásadami.

Miloval svoj rodný kraj. Často chodieval na chatu pod horu a kochal sa pohľadom na panorámu okolitých hôr. Vďačne pohostil okoloidúcich turistov či chlebom, pohárikom domáceho, alebo len čistou vodou do studničky. Ignác Greschner nebol spisovateľom, umelcom, či vedcom, ale bol „dobrým človekom“, a taký človek si zaslúži zostať v našej pamäti.

Zostavila: Irena Balážová

Snímka: archív rodiny I. Greschnera

MALINOVSKÁ PŮŤ

Mesiac jún Katolícka cirkev vyhlásila za mesiac „Najsvätejšieho Srdca Ježišovho“. Preto sa konajú tradičné púte. Je to tak aj u nás v Malinovej. Tento sviatok sa slávi deväť týždňov po Veľkej noci a je zasvätený Ježišovmu srdcu, ako symbolu jeho lásky a milosrdenstva k ľuďom. Pre katolíkov je to významný sviatok, mnohé kostoly, vrátane nášho, sú zasvätené práve jemu. Všetko začalo v 17. storočí vo Francúzsku, kde sa rehoľníčke Márii Margite Alacoque v rokoch 1673 až 1675 niekoľkokrát zjavil Ježiš Kristus, ukázal jej svoje láskou horiace srdce

k ľudskému pokoleniu a vyzval ju, aby začala šíriť úctu k jeho srdcu. Následne pápež Klement XIII. ustanovil sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho v roku 1765 v Poľsku.

Keďže, náš chrám v obci je tiež zasvätený tomuto patrocíniumu, sme v nedeľu 9. júna 2024, spolu s pútnikmi z viacerých obcí Pravnianskej doliny, v počte asi 120 účastníkov, slávil slávnostnú omšu s eucharistickým požehnaním. Celebroval ju Mgr. Matej Izrael, kaplán farnosti Bojnice. Vo svojej kázni nezabudol

pripomenúť, aby sme nezabúdali, že nás Božské srdce volá, aby sme zanechali márne pokusy o sebazáchovu, abysme v láske a sebadarovaní jemu a s ním našli plnosť lásky. Iba tá je večnosťou, iba tá udržuje svet! „Ak povieš dieťaťu, aby nakreslilo srdce, nakreslí ho aj vyfarbí. Ak povieš aby na-

kreslilo srdce kráľa, pridá korunu. Ak povieš, aby nakreslilo Ježišovo srdce, neurobí to, lebo jeho srdce sa zobrazuje ovinutú trňovou korunou“, odznelo v kázni.

Po skončení slávnosti sme sa všetci zišli pred chrámom a v družnej debata sme sa hostili na dobrotách, ktoré pripravili naše šikovné ženy.

Z podujatia G. Mjartanová

Snímka: (pre)

JUBILANT PETER BENKO

„Hoci Malinová nie je vašou rodnou, prirástla vám k srdcu, stali ste sa jej neoddeliteľnou súčasťou a môžem povedať, že ste hrdý Malinovec. Vybudovali ste si tu svoj rodinný život a akosi prirodzene ste zapadli aj do toho verejného. A to nielen ako vynikajúci murár, ktorý pomáhal stavať, prerábať a opravovať rodinné domy, ale aj človek, ktorý vedel pretaviť hodnoty, ktorým veril do konkrétnych činov. Nikdy ste sa netajili svojim ľavicovým zmysľaním, boli ste členom komunistickej strany, po revolúcii členom a predsedom Strany demokratickej ľavice. Ľudia si vás vážia a rešpektujú pre vašu úprimnosť, ochotou pomôcť, poradiť. Neskôr ste sa postavili a dodnes stojíte na čele základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v obci. Svojou činnosťou sa usilujete o zachovanie tradícií boja proti fašizmu a za oslobodenie, udržiavať pamiatku a tradície o odboji našich občanov ako pietne akty, spomienkové turistické podujatia na partizánsky bunker a zájazdy na pamätné miesta. Ale aj stavenie májového stromu, partizánskej vatry a ďalšie, prípravu ktorých si nevieme bez vás predstaviť. Pôsobili ste aj ako poslanec, predseda stavebnej komisie a neváhali ste vyhrnúť si rukávy a priložiť ruku k dielu pre krajšiu a lepšiu Malinovu...“

Takto sa starosta Juraj Stiffel prihovoril Petrovi Benkovi v obradnej miestnosti, kde ho pozval pri príležitosti jeho okrúhleho životného jubilea 70 rokov, aby sa zapísal do pamätnej knihy obce. V kocke zhrnul jeho prínos pre obec, pretože Peter Benko skutočne patrí medzi najaktívnejších občanov.

Narodil sa v Topoľčanoch a býval v neďalekej dedinke Krnča. „Zásľuhu“ na tom, že sa napokon usadil vo vzdialenej Malinovej má jeho životná láska a manželka Cachovčanka Eva Drexlerová. Prvýkrát sa stretli ešte predtým než nastúpil na základnú vojenskú službu v Partizánskom, kde Evka pracovala v tamojšom obuvníckom závode. Ani dvojročné odlúčenie neznamenalo, že by na seba zabudli.

Potom sa začali stretávať častejšie. Ešte ale stále nevedel, kde leží Malinová, z ktorej jeho láska pochádza. Prvýkrát prišiel na návštevu, keď dostala pozvánku na svadbu do jednej Evkinej kamarátky. A hneď sa mu dedinka zapáčila. Keď už uvažovali aj oni nad svadbou, bolo to akosi prirodzene, že budú bývať v Malinovej. Svadbu však mali v roku 1977 v Kľačane. Bola to totiž veľká svadba, pozvali na ňu až 130 hostí. A toľko by sa ich do sály vo vtedajšom pôvodnom malinovskom Partizánskom dome nezmestilo. Asi podvedome aj to zavážilo, že sa neskôr aktívne podieľal na výstavbe dôstojného kultúrneho stánku. Všetkým bol vyučený murár a dovtedy pracoval v Pozemných stavbách Nitra na pracoviskách v Partizánskom.

Zo začiatku bývali u Evkiných rodičov, no uvažovali nad stavbou vlastného domčeka. Ale vznikol problém. Malinová nebola určená ako rozvojová obec a získať stavebné povolenie bolo podmienené, že bude pracovať v obci. Zamestnal sa teda v štátnych majetkoch, v tamojšej stavebnej skupine. Povolenie takto dostal a so stavbou vlastného hniezda mohli začať.

Peter vďaka svojej priateľskej povahe a ochote každému pomôcť skutočne rýchle zapadol medzi Malinovčanov. Ako zručného murára si ho ľudia začali vážiť. Našiel si mnoho kamarátov. Najbližšími mu boli Ervín Richter a Rudo Gross. Na päť volebných období za sebou ho zvolili za poslanca obecného zastupiteľstva. Veľmi rýchle sa tiež oboznámil aj s bohatou revolučnou tradíciou obce, veď aj jeho

manželka bola dcérou partizána. Ešte sa aj osobne stretol s niektorými bývalými partizánmi a podporoval snahu Jula a Jara Elischera, synov partizánskeho veliteľa, ktorí prišli s myšlienkou obnoviť a zrekonštruovať pôvodný partizánsky bunker nad obcou.

Aj ten po rokoch opäť potreboval obnovu a s tou už výrazne pomáhal. Najskôr ho spolu s Lacom Richterom postavili celý na strelnici, potom rozobrali a na mieste znovu zmontovali. To už bol niekoľko rokov predsedom Základnej organizácie SZPB. Pôvodne táto organizácia bola určená iba odbojárom a ich potomkom. Lenže čas nezastaví a pôvodných členov aj v Malinovej ubúdalo. Potom už mohli do SZPB vstúpiť aj sympatizanti. V roku 2006 mala základná organizácia 15 členov. A vtedy mu navrhli funkciu predsedu. V súčasnosti má 34 členov, pribudli aj mnohí mladí ľudia a SZPB je garantom dodržiavania všetkých tradícií. Pravidelne si obec pripomína nielen výročie

povstania, ale aj oslobodenia od fašizmu. Spoluorganizuje aj návštevy pamätných miest odboja. Peter vie pútavo rozprávať o celej histórii protifašistického odboja aj priebehu bojov pri oslobodzovaní obce. Už by nikto nepovedal, že nie je rodeným Malinovečanom...

P. Remiaš, Snímky: autor

VÝLET K ZABUDNUTÝM PARTIZÁNSKYM BUNKROM

Na podnet členov ZO SZPB sme sa v nedeľu 28. marca 2024, vydali na netradičný výlet k zabudnutým dvom partizánskym bunkrom v porubských horách na Poľane. O existencii bunkrov sme vedeli len z ústneho podania. Jediným ukazovateľom bol hrob neznámeho bojovníka na Poľane. Priami účastníci už nežijú, neradi spomínali na hrôzy vojny a tak aj bunkre ostali v zabudnutí celé desaťročia. My, členovia ZO SZPB sme právom hrdí, že naši rodáci založili svoj vlastný partizánsky oddiel Ernsta Thälmana. Zaujímá nás história, podrobne mapujeme činnosť našich partizánov počas vojny a SNP. Bunkre, ktoré si sami vybudovali, sa stali ich dočasným útočiskom, domovom a miestom odkiaľ vykonávali diverznú činnosť proti fašistom po potlačení Povstania.

Na základe týchto indícií sa naši členovia pokúsili nájsť spomínané bunkre. Na druhý pokus a po úpornom a zdĺhavom hľadaní našli dve jamy, ktoré mohli byť pozostatkami bunkrov. V okolí týchto jám našli drobné predmety dennej potreby, aj nejaké mince, ktoré nám potvrdili, že sú to

s veľkou pravdepodobnosťou hľadané bunkre, v ktorých sa ukrývali protifašistickí bojovníci. S nálezom sme na našej výročnej schôdzi oboznámili členov, ktorí hneď prejavili záujem navštíviť tieto miesta. Na výstupe sa zúčastnili aj starostovia Malinovej a Poruby, Juraj Stiffel a Tomáš Toth a asi tridsiatka našich občanov.

K úpätiu strmého kopca sme sa vyviezli na vlečke traktora a potom peši sme vystúpili až na jeho vrchol, kde sa nachádza spomínaný hrob neznámeho bojovníka.

Pravdepodobne je tam pochovaný Vendelín Bolgáč, jeho totožnosť zistili naši členovia. V archívoch sa našla zmienka od priamych účastníkov odboja, že pochádzal z Marianky pri Bratislave, ale nezahynul v boji. Dlhšie sa skrýval v Porube, potom sa pridol k partizánom. Bol však odhalený ako zradca a zlodej. Na mieste kde je pochovaný ho partizáni popravili.

Bratia Jozef a Andrej Špilajovci a predseda SZPB Peter Benko potom poskytli účastníkom ešte množstvo overených informácií o partizánskom odboji, stratégií boja a tiež ako prebiehali oslobodzovacie boje v našich obciach. Informácie čerpajú z rôznych zdrojov, z rozhovorov s pamätníkmi a tiež z archívov. Účastníci sa zhodli, že objavené bunkre, by si zaslúžili rekonštrukciu. Toto miesto je ako stvorené na turistiku. Ide o stredne náročnú trasu, očarí aj krásny výhľad na okolité pohoria.

Text a foto: Eva Benková

DOBROVOLNÝ HASIČ - ZÁLUBA ČI POSLANIE?

Pamätáte sa na animovanú rozprávku o dobrodružstvách malého dráčka, ktorý sa chcel stať požiarnikom? Mne zide na um vždy, keď si prečítam správu, že hasiči zasahovali na horiacom dome, zachránili topiaceho, či zniesli z vysokej rímsy malé mačiatko. Ich výkony mi občas pripadajú ako scény z dobrého akčného filmu a núti ma to zamyslieť sa, čo láka týchto ľudí, vykonávať túto prácu či už profesionálne alebo dobrovoľne? Byť stále pripravení zachraňovať život a majetky ľudí?

Hasičské motto „*Auxilium in periculo missio nostra*“ v preklade znamená „*pomoc v núdzi naše poslanie*“, potvrdzuje, že je to záľuba, poslanie a tradícia, podľa ktorej už po stáročia svätý Florián je ochrancom proti ohňu a povodni.

ZAMYSLLENIE

Aj v našej obci sú to dobrovoľní hasiči, ktorí pracujú bez nároku na honorár a sú k dispozícii, ak si to vyžaduje situácia v obci. Sú súčasťou aj spoločenského života v obci. Vznik dobrovoľného zboru hasičov sa datuje do roku 1924 a pretrval s krátkou prestávkou až dodnes. Po dobu 100 rokov sme sa mohli spoľahnúť na niekoľko desiatok mužov, ktorí vo dne, v noci, v daždi, snehu a búrke..., keď zaznel prenikavý zvuk varovnej sirény, bez váhania nastúpili do služby. Ja si ich pamätám aj ako mužov v modrých uniformách, keď po dvojiciach kontrolovali naše povaly a pivnice,

aj komíny. Ale tiež pomáhali stavať máje, dbali na bezpečnosť na výlete pod horou, na tanečných zábavách a pod. Povestné boli ich hasičské zábavy, ktoré sa často konali pod holým nebom a tanečný parket bol obkolesený voňavými brezami.

Mnoho sa zmenilo ľudia i pomery. Dobrovoľný hasičský zbor v Malinovej pretrval. Obrodil sa, omladol. Pribudla nová technika a zbrojnica, rozšírila sa činnosť a spolupráca. Po útlme naši hasiči sa opäť plnohodnotne angažujú vo verejnom a spoločenskom živote obce. Okrem toho cvičia, zúčastňujú sa aktívne cvičných zásahov a súťaží. Pripravujú sa zodpovedne na situácie, keď budú musieť zasahovať a zachraňovať. A my im za to zo srdca ďakujeme!

Dobrovoľný hasičský zbor (DZH) pripravuje oslavy 100. výročia vzniku na 24. augusta 2024. Súčasťou osláv bude slávnostné prevzatie novej vlajky, sprievod obcou, slávnostná svätá omša v miestnom kostole, kde bude vlajka posvätená. Na slávnostnej schôdzi sa uskutoční ocenenie všetkých hasičov. Oslavy budú potom pokračovať na miestnom ihrisku ukážkami hasičskej práce, pre deti bude k dispozícii nafukovací hrad, nebude chýbať dobrý guláš, občerstvenie. Bodkou programu bude hasičská zábava pod holým nebom. DZH Malinová srdečne pozýva verejnosť na oslavy 100. výročia založenia!

Irena Balážová

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Životné jubileá oslávili:

APRÍL

50 rokov - Michaela Bevelagua, Denisa Blažková, Daniel Maurer, Adriana Pediačová

55 rokov - Ján Ručkay

60 rokov - Mária Pastorková, Alojz Valchovník

75 rokov - Pavol Remiaš

85 rokov - Anton Goldberger

MÁJ

50 rokov - Michaela Mokrá, Miroslava Poláková, Ján Valko

55 rokov - Helena Moždženová

60 rokov - Dana Lacková, Anna Priehodová

65 rokov - Mária Richterová

70 rokov - Peter Benko

80 rokov - Mária Flimelová

JÚN

50 rokov - Alena Greschnerová, Marcela Pálešová

55 rokov - Miroslav Richter

60 rokov - Iveta Škrobáková

70 rokov - Tibor Ložek, Jaroslav Lúdik, Pavel Melicher, Hedviga Pappová

75 rokov - Erika Čavojská, Lýdia Luprichová

Naši malí spoluobčania

V máji sa narodila Mia Šmýkalová.

(1. 5. 2024).

V júni sa narodila Amália Kresáčová.

Opustili nás

Tamara Vašinová, máj 2024, vo veku 25 rokov
Július Elischer, 20. 6., vo veku 69 rokov.

-ib-

SÚŤAŽ V STRELBE O POHÁR OSLOBODENIA MALINOVEJ

Najlepším strelcom je Roman Bobok

V závere minulého mesiaca (25. mája 2024) sa uskutočnil 9. ročník streleckej súťaže pri príležitosti 79. výročia oslobodenia Malinovej. Tak ako každý rok podujatie zorganizovali základné organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, Združenia technických a športových činností a Únie žien Slovenska. Súťažilo 37 strelcov v štyroch kategóriách.

Výsledky v ďalších kategóriách:

Juniori 16 - 30 rokov: 1. Roman Boško,

2. Branislav Mello, 3. Timotej Tomáš.

Ženy nad 30 rokov: 1. Jana Jungová,

2. Zuzana Šindlerová, 3. Mária Harbutová

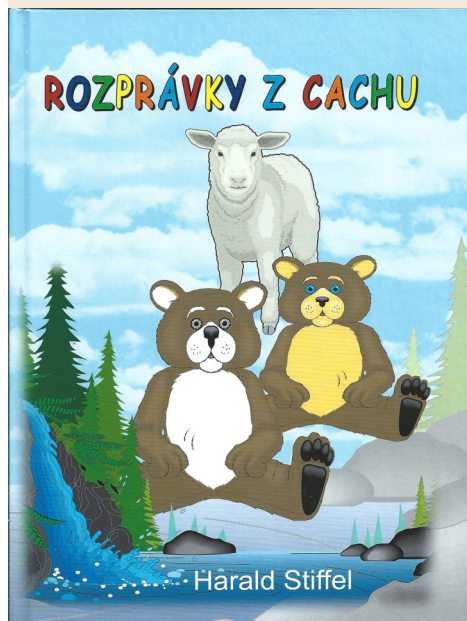
Muži nad 30: rokov 1. Roman Bobok,

2. Rudolf Schlenker, 3. Marek Borko

Celkovým víťazom, najlepším strelcom sa stal a pohár získal **Roman Bobok**.

Ceny víťazom odovzdal starosta Juraj Stiffel a Peter Benko. Účastníci si mohli pochutnať na gulášoch, ktorí navarili ženy z ÚŽS.

(pre) - Foto: P. Remiaš a E. Benková

Kniha rozprávok, ktorej autorom je malinovský rodák Harald Stiffel (1942-2022), sudca najvyššieho súdu SR a významný odborník v oblasti trestného práva, vyšla vo vlastnom náklade v roku 2007. Ako sám priznal napísal ju predovšetkým pre svoje deti, vnúčiky a vnukov. Druhé vydanie je určené už pre všetky deti, ktoré majú radi rozprávky. Niekoľko výtlačkov darovala manželka autora Terézia Stiffelová aj deťom v Malinovej. Nachádzajú sa na obecnej úrade a dostanú ich účastníci rôznych súťaží.

K zhromaždeným pretekárom sa najskôr prihovril predseda ZO SZPB Peter Benko a hlavný rozhodca Jozef Špilaj, ktorý vysvetlil pravidlá súťaže. Súťažiaci strelali v ľahu na štandardné papierové terče, vzdialené 10 metrov. Výsledky kvalifikovane hodnotil podľa jednotlivých terčov Milan Elischer. Iba v prvej kategórii žiakov od 10 do 15 rokov, súťažiaci strelali na bližšie uložené drevené „špalíky“. Zvíťazil **Dávid Cyril Staňo**, na druhom mieste skončil **Alex Bobok** a na treťom **Marko Páleš**.

NAVŠTÍVILI SME PAMÄTNÉ MIESTA 2. SVETOVEJ VOJNY

SPOLOČNÝ ZÁJAZD NA DUKLU

Do tohoročného plánu práce a činnosti našej základnej organizácie SZPB v Malinovej sme zaradili zorganizovať zájazd na pamätné miesta duklianskych bojov pre všetkých záujemcov našej obce aj okolitých obcí. Tento nápad vzišiel od členov na našej výročnej schôdzi. Čakala nás náročná úloha, nielen zabezpečiť dopravu autobusom, ale najmä získať dostatočný počet záujemcov, ktorí budú chcieť navštíviť tieto pamätné miesta bojov v druhej svetovej vojne. Informácie o plánovanom zájazde sme šírili cez sociálne siete, rozhlasom, plagátmi, aj cestou obecných úradov. Boli sme radi, pretože sa nám prihlásil dostatočný počet záujemcov. Pre všetkých sme zabezpečili poistenie, vstupenky do múzea a na vyhladkovú vežu.

Zájazd do Svidníka a na Duklu sa uskutočnil 1. júna 2024. Sprievodcom nám bol Jozef Rodák, historik, bývalý riaditeľ tamajšieho múzea, ktorý je autorom alebo spoluautorom viacerých publikácií, takže nám podal množstvo zaujímavých informácií o prebiehajúcich bojoch.

Ako prvé sme navštívili Vojenské historické múzeum vo Svidníku, ktoré sa špecializuje na dokumentáciu vojenských dejín Slovenska, počas prvej a druhej svetovej vojny, priebehu Karpatsko-duklianskej operácie, partizánskeho hnutia a celkovo oslobodzovanie územia Slovenska v rokoch 1944 - 1945. V blízkosti múzea, v príľahom parku je, expozícia bojovej techniky, ktorú sme si so záujmom prezreli. Na ploche je rozmiestnených 14 exponátov z 2. svetovej vojny, ako bola známa zbraň Kaťuša, dopravné lietadlo, kanónová húfnica a iné. Nachádza sa tam aj pamätník sovietskej armády, ktorý je súčasťou národnej kultúrnej pamiatky Dukelské bojisko. V komplexe pamätníka sú štyri masové hroby, v ktorých je pochovaných 9 tisíc sovietskych vojakov, ktorí padli počas Karpatsko - duklianskej operácie.

Ku všetkým pamätníkom, sme s pietnou úctou položili kvety.

Ďalším miestom, ktoré sme navštívili bol Pamätník 1. československého armádneho zboru v ZSSR na Dukle s vojnovým cintorínom. Na kolonáde vedúcej k pamätníku sú umiestnené bronzové tabule s menami 1 265 československých vojakov, ktorí padli v boji. V aleji hrdinov je umiestnených 15 búst sovietskych a československých vojakov. Na vojnovom cintoríne, ktorý je súčasťou pamätníka je ešte pochovaných jeho 565 príslušníkov.

Vyhladková veža na Dukle je vysoká 49 metrov a ponúka nám panoramatický pohľad na široké územie, ktoré bolo dejiskom ťažkých bojov. Krásny výhľad všetkých očaril. V interiéri veže sa nachádzajú sochy a ďalšie umelecké diela od akademických sochárov. Sú tam umiestnené exponáty ťažkej bojovej techniky aj vzácne československé bojové lietadlo.

Posledným miestom, ktoré sme navštívili, je Údolie smrti. Vstup do Údolia smrti smerom od Svidníka už z diaľky označuje známy pamätník - takzvaný Taran, tvoria ho dva do seba vklínené tanky. Ide o sovietsky a nemecký tank. Medzi obcami Kapišová, Kružná a Nižná Písaná sú v teréne rozmiestnené tanky. Pripomínajú nám najťažšie tankové boje, ktoré sa tam odohrali v priebehu Karpatsko-duklianskej operácie. V údolí riečky Kapišovka počas bojov spolu na obidvoch stranách padlo až 11 tisíc vojakov. Zničené tanky ponechané na miestach sú pamätníkmi i mementom ťažkých bojov pre

všetky generácie.

Na záver nášho putovania po pamätných miestach duklianskych bojov, sme sa vrátili do Svidníka. Nachádza sa tam pamätník, aj socha generála a prezidenta Ludvíka Svobodu, ku ktorému sme s úctou tiež položili kyticu kvetov.

Plánovaný zájazd sa uskutočnil aj napriek nepriaznivej predpovedi počasia. Ale našťastie vo Svidníku a v okolí bolo nádherné slnečné počasie, v pohode sme navštívili všetky naplánované pamätné miesta. V okolí Svidníka sa však nachádza viacero pomníkov a pamätníkov, ktoré sme si z časových dôvodov nemohli pozrieť. Sú tam pomníky delostrelcov, ženistov, sovietskych letcov, vojenské cintoríny, bunkre, obranné zákopy a tiež pomník nášho jediného generála Jaroslava Vedrala - Sázavského, ktorý padol priamo v boji na Dukle.

Výlet sa nám vydaril, dozvedeli sme sa mnoho zaujímavých vecí. Počasie nám vyšlo, domov sme sa vrátili spokojní. Mnohým z nás dlho rezonoval výrok Ludvíka Svobodu: „Vojna je tá najstrašnejšia vec, čo mohlo ľudstvo vymyslieť...“

Text a foto: Eva Benková

UPOZORNENIE

Okresný úrad Prievidza, Pozemkový a lesný odbor ako orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy upozorňuje všetkých vlastníkov, ale tiež nájomcov a užívateľov nepoľnohospodárskych pozemkov, či iných súkromných pozemkov na dodržiavanie zákonných ustanovení (zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy) a realizáciu opatrení proti rozširovaniu burín na povinnosť pravidelného udržiavania trávnatých plôch ich kosením, čím sa zabráni ďalšiemu šíreniu burín. Tento úrad bude vykonávať preverky plnenia zákonných ustanovení. Ak ich vlastní, alebo nájomca nebude dodržiavať, dopúšťa sa priestupku, za čo budú ukladané finančné sankcie.

ČO UKRÝVA MINULOSŤ ....

V tomto roku si Malinová pripomína **685. výročie I. písomnej zmienky**. Práve tomuto výročiu bude venované už tradičné podujatie „Deň obce Malinová“, ktoré sa bude konať dňa 31. augusta 2024. Pred 15 rokmi uzrela svetlo sveta prvá monografia, ktorá historicky zdokumentovala vznik obce a jej vývoj storočiami až do roku 2009. Umožnila nám vniknúť do tajov histórie a osudy ľudí ukryté do vekov a pokolení.

Tajomstvá a príbehy dávnych čias v nás vzbudzujú zvedavosť, vedľa nás pobaviť i postrašiť. S jedným príbehom - legendou z dávnych čias, by som sa s vami chcela podeliť.

LEGENDA O KURUCOVOM MOČIARI

V roku 1933 v časopise nemeckej menšiny na Slovensku „Karpantenblat“ v čísle 61/1933 vyšiel príspevok občana obce Cach (Malinová) Richarda Ziesela, ktorý sa venoval histórii a národopisu obcí Hauerlandu a v časopise publikoval. Bola to legenda o Kurucovom močiari Die Gagevom „Kurutzensumpf“. Legendu získal z rozprávania občanov, od 83-ročnej vdovy Roziny Elischerovej, rod. Luprichovej. V legende sa hovorí:

„Asi kilometer smerom k vrchom a lúkami Hépeš v Cachu sú močaristé lúky, na ktorých rastie mäsožravá rastlina drosera (rosička okrúhlostá). Medzi husto zarastenými svahmi jelšiny je pre človeka a zvieru nebezpečne hlboká močaristá jama, ktorá sa volá „kurucenmočiar“, o čom je i táto legenda. Bolo to vo vojnových rokoch 1678 - 1680, kedy dobrovoľníci Emericha Tökölyho, čiže Kuruci, napadli okolie Nemeckého Pravna. Spustošili okolie Gajdla, Nem. Pravna, ale vtrhli aj do obce Cach, takže ešte dodnes je Tökölyho vojna v pamäti v celom okolí. Bolo to v jeden slnečný jesenný deň, sýpky a pajty boli naplnené zbožím. Keď občania Cachu počuli, že idú kuruci cez gazdovské dvory, zabalili najnutnejšie veci, zobrali statok a odišli sa skryť do hôr. Kým kuruci prišli na okraj dediny, už bol aj posledný občan v horách a čakali na ďalší osud. Kuruci našli dedinu vyľudnenú, lebo ich rabovaní sa nik neodvážil postaviť. Pri všetkom zhone a úteku, niekto zabudol na dieťa, ktoré strašne plakalo. Kuruc dieťa našiel, pritúlil ho, pohladil a spýtal sa na jeho matku. Dieťa ukázalo na poval, kde sa skrýla a to bolo niečo pre kuruca. Dieťa mu povedalo, že ju volajú pekná Rozi. Kuruc sa potešil, ale na povalu sa nedalo ľahko vyjsť, tak hľadal rebrík. Po dlhom hľadaní rebrík našiel, ale žena po druhom rebríku zišla dolu a odložila rebrík, ktorý si pristavil kuruc. Keď ten zbadal, že ho oklamali a nemôže zísť dolu, skočil z povalu na pripraveného koňa a uháňal za ženou. Keď na smrť vystrašená žena zbadala, že ju prenasleduje, išla k najhoršiemu močiaru, klakla na kolená a prosila o božiu pomoc:

Ihr lichten vierzehn Helfer, steht mir bei in meiner Not! Not ist mein armes Leben. Not das Leben, Not der Tod. (Voľný preklad: Štrnásť pomocníci, stojte pri mne v núdzi! Môj úbohý

život je v núdzi. Je to otázka života, otázka smrti.)

Kuruc zúrila a kričal huj, huj, nadával. Dostal sa na tú najhoršiu časť močiara, ktorý sa pod ním začal prebárat. Kuruc s koňom urobil veľký skok a dúfal, že ženu chytí, ale koň sa potkol a napichol na koreň. Kuruc aj s koňom padol do močariny a stratili sa. Tak sa pekná Rozi zachránila. Doteraz sa močarina Kurucen močiar menuje.“

V závere príspevku R. Ziesel napísal: „Ešte doteraz je tento úsek, kde sa kuruc prepadol, nazvaný Kurucov močiar. Pastieri a deti toto miesto obchádzajú a mnohé staré ženičky sa modlia za utopeného kuruca. Trikrát denne, ráno, na obed a večer po zvonení, teda v čase, keď viedol kuruc svojho koňa napájať. Vrávi sa, že o polnoci sa zjavuje v bielom plášti a narieka, obehne okolo močiara. Zachránený bude len vtedy, keď sa ďalšiemu človeku stane nešťastie. Legenda hovorí, že nešťastie sa zopakuje po 333 rokoch. To sa stalo 24. marca 1928, keď občan Adam Stiffel (č. d. 67) zväzal drevo, ktoré sa prevrátilo na neho a pod ním zomrel. V deň tohto nešťastia vraj zase videli kuruca v bielom plášti obehovať okolo močiara.“

Výpis z časopisu Karpantenland nám poskytila knižnica SNM Múzeum Bojnice za účelom zostavenia Monografie Malinová. Časopis bol písaný švabachom a voľný preklad mi urobila Estera Chmelíková, rod. Minichová. Legendu som si zapísala a uložila pre zvláštnu príležitosť. Možno vás záujme natoľko, že pri prechádzke dedinou a jej okolím vás kroky privedú práve k tomuto miestu plného tajomstva.

Irena Balážová

OBČAN SA PÝTA...!

Jeden nahnevany občan sa pýta, prečo nie je stále otvorená brána na zbernom mieste pre väčšie druhy odpadu, ako je starý nábytok a podobne. Vďaka predsa platí dane a chcel by do tamojšieho kontajnera odpad kedykoľvek priniesť.

Odpovedá starosta obce Juraj Stiffel: Zberný dvor skutočne slúži na pomoc občanom pri likvidovaní objemnejšieho druhu odpadu. Z personálneho hľadiska si však obec nemôže dovoliť zamestnať pracovníka, ktorý by bol neustále prítomný na zbernom mieste. Ak niekto túto službu potrebuje, musí to nahlásiť na obecnom úrade. Treba však upozorniť, že do kontajnera nepatria nebezpečné látky, ako je napríklad azbest, ale ani staré pneumatiky. Aj v prípade, že občania majú nadmerné množstvo odpadu, môžu si objednať kontajner samostatne, ale ten si budú musieť zaplatiť. Rovnako to platí aj pre nebezpečné látky, alebo stavebný odpad.

(r)

CACHOVINY

HRDINSKÝ FUTBALISTA

Ako hrdina sa zachoval futbalista Rudo Kováč, ktorý hrá za naše družstvo Partizán Malinová. Stalo sa to začiatkom mája, keď naši futbalisti hostili na domácom ihrisku súperov z Rudnianskej Lehoty. Už v prvej minúte rudniansky futbalista prudko vystrelil a trafil Rudovi pravú ruku. Bola to naozaj poriadna rana, pretože mu lopta zlomila dva prsty. To ale ešte vtedy nevedel, hoci ho ruka naozaj veľmi bolela. Nenechal sa vystriedať, ale napriek bolestiam dohral celý zápas. Aj vďaka nemu malinovskí futbalisti vyhrali 6:0. Až potom sa nechal ošetriť a röntgenová snímka ukázala, že ide o škaredú zlomeninu dvoch prstov. Hrozilo mu, že bude musieť absolvovať aj operáciu. Napokon postala iba sadra. Spoluhráči ocenili jeho zanietenie pre futbal, vraj bojoval ako keby bol rodený Cachovčan.

-r-

POZÝVAME VÁS

na viacero zaujímavých podujatí, ktoré obec organizuje, alebo spoluorganizuje v júli a auguste tohto roka

6. 7. - Športový deň - podujatie pre deti v predškolskom veku aj žiakov základnej školy a rodičov - areál futbalového ihriska v Malinovej

13. júl - TOP GULÁŠ - súťaž vo varení gulášu a futbalový turnaj medzi obcami OZ Hornonitria - uskutoční sa v obci Nedožery-Brezany - športový areál

27. júl - Uličkový turnaj Malinovčanov - II. ročník - futbalové ihrisko v Malinovej

17. august - zájazd na Oravu - záväzná prihlásenie na OÚ Malinová do 10. júla 2024

24. august - 100 rokov DHZ v Malinovej - areál futbalového ihriska v Malinovej

31. august - Deň obce Malinová - areál futbalového ihriska v Malinovej

31. august - Partizánska vatra - areál futbalového ihriska v Malinovej

1. 9. - turistický výstup na bunker v Malinovej

júl - august - prázdninové letné kino - každý piatok večer areál pred Partizánskym domom

Športový deň na začiatku prázdnin je plný súťaží a zábavy. Tak tomu bolo aj minulý rok.

Foto: P. Remiaš

Naša Malinová - Noviny občanov obce Malinová. Vydáva obec Malinová. Sídlo vydavateľa: Obecný úrad 972 13 Malinová 115. IČO: 00318281. **Vychádzajú štvrťročne**. Distribúcia zdarma do každej rodiny. Náklad 310 ks.

Redakčné práce: **OZ BENEDIKT**. Riadi redakčná rada: **Mgr. Pavol Remiaš** - predseda a šéfredaktor, členovia: **Irena Balážová, Mgr. Daniela Remiašová**.

Pripomienky a príspevky doručte písomne na obecný úrad, alebo elektronicky na e-mail: referent@malinova.sk.

Číslo 2/2024 vyšlo v júni 2024. Grafická úprava: **Ing. Peter Cagaň**, tlač: **Lipoprint s. r. o. Prievidza**. EV5962/21; ISSN: 2729-8299